
Perifereia | Regional Integration: Politics, Economics, Governance

---

Αρ. 10 (2020)

Περιφέρεια | Region & Periphery

Rachel A. Epstein - Banking on Markets .The Transformation of Bank-State. Ties in Europe and Beyond

Κωνσταντίνος Καζαντζής

doi: [10.12681/rp.25485](https://doi.org/10.12681/rp.25485)

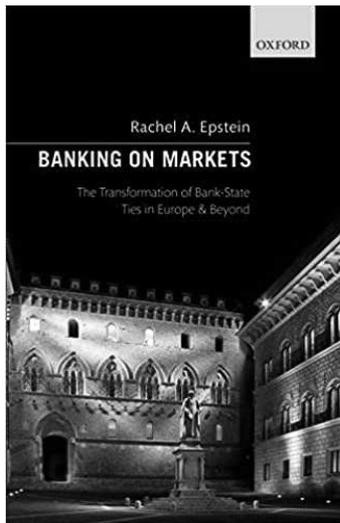
Copyright © 2020, Κωνσταντίνος Καζαντζής

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά-Μη Εμπορική Χρήση 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καζαντζής Κ. (2020). Rachel A. Epstein - Banking on Markets .The Transformation of Bank-State. Ties in Europe and Beyond. *Perifereia | Regional Integration: Politics, Economics, Governance*, (10), 127-128.
<https://doi.org/10.12681/rp.25485>

Rachel A. Epstein
*Banking on Markets .The
 Transformation of Bank-State.
 Ties in Europe and Beyond,*
 Oxford: Oxford University Press,
 2017, σελ. 256

Παραδοσιακά, τράπεζες και κράτη διατηρούσαν στενούς δεσμούς. Από τη μια, οι τράπεζες χορηγούσαν πιστώσεις σε στρατηγικούς τομείς της εγχώριας οικονομίας, παρέχοντας έτσι στην κυβέρνηση πολιτική στήριξη στο εσωτερικό και την ικανότητα επίδειξης ισχύος στο εξωτερικό. Τα κράτη από την άλλη, παρείχαν στις τράπεζες ευνοϊκή ρυθμιστική μεταχείριση, με τη μορφή περιορισμένου εσωτερικού ανταγωνισμού και προστασίας από ξένους ανταγωνιστές, ενώ τους εγγυώνταν την παροχή οικονομικής στήριξης σε περιόδους κρίσης. Αυτό το δούνα και λαβείν είναι που τοποθετεί τις τράπεζες, περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο τύπο επιχείρησης, στο επίκεντρο της εθνικής κυριαρχίας. Όμως, αυτή η σχέση σε περιόδους κρίσης μπορεί να οδηγήσει σε αδιέξοδο. Παρότι τα κράτη σε τέτοιες στιγμές χρειάζονται τις τράπεζες για να σταθεροποιήσουν την οικονομία τους, οι τράπεζες συνήθως συνιστούν πηγή αποσταθεροποίησης και κρίσεων και πρέπει να διασωθούν, θέτοντας σε κίνδυνο με την σειρά τους τα κράτη. Τα κράτη είναι απρόθυμα να αφήσουν την σχέση τους αυτή με τις τράπεζες να διαρραγεί.

Παρα την χρηματοπιστωτική απελευθέρωση, οι τραπεζικές βιομηχανίες στην ΕΕ παρέμενε από τις πλέον προστατευόμενες. Ωστόσο, στην ΕΕ σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές τα τελευταία χρόνια, που οδήγησαν στην αποδυνάμωση αυτής της σχέσης. Η Rachel Epstein σε αυτό το βιβλίο, «Banking on Markets The Transformation of Bank-State Ties in Europe and Beyond», τονίζει ότι η απόφαση δημιουργίας τραπεζικής ένωσης στην ΕΕ επέφερε ένα μετασχηματισμό στην προαναφερθείσα σχέση. Με τον όρο αυτό αναφέρεται «στην αποδυνάμωση των παραδοσιακών δεσμών μεταξύ τραπεζών-κρατών, όπου οι τράπεζες είναι πολιτικά υπόχρεες στα κράτη λόγω του πλήθους των προνομίων που τους έχουν απονεμη-

θεί, ενώ τα κράτη εξαρτώνται από τις τράπεζες για μια σειρά οικονομικών και πολιτικών λειτουργιών» (p.9).

Η Erstein παραθέτει δύο διαφορετικά παραδείγματα για να δείξει ότι οι δεσμοί τραπεζών-κρατών εξασθενούν στην ΕΕ. Αρχικά επισημαίνει το υψηλό επίπεδο ξένης ιδιοκτησίας των εγχώριων τραπεζών στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Με εξαίρεση την Σλοβενία, σε όλες τις άλλες χώρες που εντάχθηκαν στην ΕΕ το 2004, ή αργότερα, οι τράπεζες τους παραχώρησαν το μεγαλύτερο μέρος των περιουσιακών τους στοιχείων σε ξένους επενδυτές. Το 2008, το 94% των τραπεζικών περιουσιακών στοιχείων στη Βουλγαρία, το 84% στην Τσεχική Δημοκρατία και το 98% στην Εσθονία, ανήκαν σε ξένες τράπεζες (p.18). Με ένα τόσο υψηλό επίπεδο ξένης ιδιοκτησίας τραπεζών, τα κίνητρα για το κράτος να παρέχει στις τράπεζες ευνοϊκή μεταχείριση, με τη μορφή περιορισμένου εσωτερικού ανταγωνισμού, προστασία από ξένους ανταγωνιστές και στήριξη σε περιόδους κρίσης εξαφανίζονται. Οι τράπεζες, με τη σειρά τους, είναι λιγότερο πρόθυμες να εναρμονίσουν με τις κατευθύνσεις των κρατών, καθώς κάτι τέτοιο δεν τις ωφελεί.

Η αποδυνάμωση των δεσμών κρατών-τραπεζών ήταν λιγότερο εμφανής στις χώρες της Ευρωζώνης. Πριν την κρίση χρέους, τα κράτη έδειχναν απρόθυμα να παρατηθούν από τους δεσμούς τους με τις εγχώριες τράπεζες. Αυτό που άλλαξε ριζικά το παιχνίδι υποστηρίζει η Erstein, ήταν η δημιουργία της τραπεζικής ένωσης. Μέχρι το 2016, η τραπεζική ένωση είχε συγκεντρώσει την εποπτεία των συστημικών τραπεζών στα χέρια του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ) και εισάγει έναν Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης (ΕΜΕ), ενώ είχε νομοθετήσει την Οδηγία για την Τραπεζική Εκκαθάριση και Εξυγίανση (ΟΤΕΕ). Επειδή η εποπτεία λειτουργεί πλέον σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα κράτη δεν είναι σε θέση να παρέχουν ρυθμιστική προστασία στις τράπεζες τους. Λόγω της ΟΤΕΕ, οι φορολογούμενοι δεν μπορούν πλέον να παρέχουν οικονομική στήριξη σε προβληματικές τράπεζες. Με την τραπεζική ένωση, τα κράτη έχουν χάσει εκείνα τα αναγκαία εργαλεία για την διατήρηση του δούνα και λαβείν με τις τράπεζες. Τόσο στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης που εντάχθηκαν στην ΕΕ, όσο και στις χώρες της Ευρωζώνης, το δούνα και λαβείν μεταξύ τραπεζών-κρατών έχει αποδυναμωθεί καταλήγει η Erstein.

Κωνσταντίνος Καζαντζής,

*Υπ. Διδάκτωρ,
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, Ε.Κ.Π.Α.*